

POJMI IZ ASTRONOMIJE

Kometi

so kepe umazanega ledu. Sestavlja jih jedro iz ledu in prahu, ki ima nekaj kilometrov v premeru, za sabo pa vlečejo dolg rep iz plinov in prahu.

Kometi potujejo po svojih dolgih elipsastih krožnicah, ki jih vodijo včasih proč od Sonca, včasih pa v njegovo bližino. Kadar se približajo Soncu, del njihovih plinov izhlapi in se razširi v rep, ki je vedno obrnjen proč od Sonca.

Zvezda

Zvezda je sijoče, vrteče plinsko nebesno telo z veliko maso, vidno na nočnem nebu.

Zvezdni soj je posledica jedrskih reakcij, katerih oddano energijo ljudje vidimo kot svetlobo ali, v primeru Sonca, čutimo kot toploto. Večino zvezd zaradi njihove velike oddaljenosti vidimo le kot pikice, posejane na nočnem nebu.

Asteroid

Asteroid je majhno, trdno nebesno telo v našem Osončju, ki kroži okoli Sonca. Asteroid je vrsta malega planeta. Asteroidi so veliko manjši od planetov. Za večino asteroidov verjamemo, da so ostanki protoplanetnega diska, ki se pri nastanku Osončja niso razvili, oziroma vključili v planete. Nekateri asteroidi imajo tudi lune. Večina asteroidov se nahaja znotraj pasu z eliptičnimi tirnicami med Marsom in Jupitrom.

Planet

Planet je masivno telo, ki kroži okoli zvezde v svoji tirnici in ne proizvaja energije s pomočjo jedrskega zlivanja. Do 90. leta 20. stoletja so poznali le devet planetov iz našega Osončja. Do novembra 2004 je znanih 133 planetov. Vsi novoodkriti so zunajsončni, ki jih imenujejo tudi eksoplaneti.

Galaksija

Galaksija je velikansko, gravitacijsko vezano nebesno telo, sestavljeno iz zvezd, plinov, medzvezdne snovi in temne snovi. Zvezde, plini in medzvezdni prah sestavljajo okoli 10 do 20% mase galaksije. Galaksije drži skupaj gravitacijski privlak in telesa krožijo okoli njenega skupnega središča - jedra. Galaksije se razvijejo iz protogalaksij.

Svetlobno leto

Svetlobno leto je enota za dolžino in predstavljajo razdaljo, ki je svetloba premosti v enem julijanskem letu, v prostoru brez ovir neskončno daleč od gravitacijskih ali magnetnih polj. Svetlobno leto meri natančno 9.460.730.472.580.800 metrov.

Meteor

Meteor je svetla sled, ki jo vidimo ob vstopu meteorida v Zemljino ozračje ali v atmosfero drugega nebesnega telesa. Ob tem vstopu doseže visoke hitrosti.

Ta hitrost se giblje med 11 km/h (čelno, v nasprotni smeri gibanja Zemlje) do 70 km/s (od zadaj, v smeri gibanja Zemlje) in več. S to hitrostjo doseže tako visoko temperaturo, da zažari in kmalu izpuhti. Zaradi trenja se za meteorjem vije svetla sled. Če pa meteor ne izgore do površja Zemlje, udari vanjo in nastane meteorski krater (naprimer Luna ima veliko meteorskih kraterjev). V nekaterih nočeh se vidi od 50 do 100 in več meteorjev.

Meteorit

Meteorit je kamnit ali kovinski del snovi, ki pade na zemeljsko površje iz vesolja. Povprečen meteorit pade na Zemljo s hitrostjo do 70 km/s, toda se vsi razen velikih zaradi trenja preden dosežejo površino upočasnijo na 10 km/h, zato padejo na površje brez kakšnih eksplozij ali kraterjev, če pa tehtajo več 100 ton se le malo upočasnijo in lahko naredijo veliko škodo.

Satelit

Satelit je naravni ali umetni predmet, ki se premika po krožnici okoli nebesnega telesa. Pojem satelit običajno označuje umetni satelit, naravni satelit pa se imenuje tudi Luna. Glede na namen poznamo več vrst umetnih satelitov. To so raziskovalni, meteorološki, telekomunikacijski, navigacijski, vojaški in radioamaterski.